อบต.ท่าสะบ้า
เลขที่รับ 1257
วันที่ 21 ก.ค. 64
เวลา 13.55 น.

ที่ ตง ๐๐๒๓.๑๓/๑๗๗๒

ที่ว่าการอำเภอวังวิเศษ
ถนนเพชรเกษม ตง ๙๒๒๒๐

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การแจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลวังวิเศษ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดตรัง ด่วนที่สุด ที่ ตง ๐๐๒๓.๔/ว ๔๓๗๘ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ด้วยจังหวัดตรังได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้แจ้งผลการวินิจฉัยกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย เนื่องจากการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา โดยสรุปว่าผู้ประกอบการขุดดินจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพื่อประกอบการขุดดิน รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม จึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดินจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาขัดข้องให้มีการประสานหารือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป รายละเอียดดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์ (www.esaraban.com)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(สุวัฒน์ ทิพย์ทอง)
ปลัดอำเภอ ปฏิบัติราชการแทน
นายอำเภอวังวิเศษ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ
โทร. ๐ ๗๕๒๙ ๖๐๔๕
โทรสาร. ๐ ๗๕๒๙ ๖๐๔๕

(นายไพศาล ชุมอัศยร)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะบ้า
29 ก.ค. 2564

ด่วนที่สุด
ที่ ตง ๐๐๒๓.๔/ว ๙๓๗๕

ศาลากลางจังหวัดตรัง
ถนนพัทลุง ตง ๙๒๐๐๐

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การแจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง นายกเทศมนตรีนครตรัง และนายกเทศมนตรีเมืองกันตัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๑๔๑๕ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดตรังได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้แจ้งผลการวินิจฉัยกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย เนื่องจากการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา โดยสรุปว่าผู้ประกอบการขุดดินจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพื่อประกอบการขุดดิน รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม จึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดินจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาขัดข้องให้มีการประสานหารือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ สำหรับอำเภอแจ้งให้เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในกำกับดูแลพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพบูลย์ โอมาก)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมายระเบียบและเรื่องร้องทุกข์
โทร. ๐๗๕-๒๑๘-๒๑๑ ต่อ ๔
ผู้ประสานงาน : สุวรรณี ๐๘๖ ๒๗๘๒๔๕๘

สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ
เลขรับ 18860
วันที่ 13 ก.ค. 2564

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ
เลขรับ 7440
วันที่ 13 ก.ค. 2564

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๑๔๑๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

กลุ่มงานกฎหมายฯ
เลขรับ 266
วันที่ 16 ก.ค. 2564
เวลา

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การแจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๐๙๐๓/๑๓๕๕ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้แจ้งผลการวินิจฉัยกรณีมีผู้ร้องเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย เนื่องจากการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา โดยสรุปว่าผู้ประกอบการขุดดินจะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพื่อประกอบการขุดดิน รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม จึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดินจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาขัดข้องให้มีการประสานหารือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

[redacted]
342
๒๘ มิ.ย. ๒๕๖๔

ด่วนที่สุด
ที่ ผผ ๐๙๐๓/ว ๓๔๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 29146
รับที่ 21 มิ.ย. 2564
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ [redacted]
ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๖ แผ่น

ด้วย [redacted] ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินกรณีกล่าวอ้างว่าองค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี และองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขอเรียนว่า เรื่องร้องเรียนดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ และแจ้งผลการดำเนินการในโอกาสแรกด้วย

จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

[redacted]
ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ชยสิทธาธิการ ปฏิบัติการแทน
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักสอบสวน ๑
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๘๑๙๘
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๖๘
www.ombudsman.go.th

[redacted]

คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักสอบสวน ๑

เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๑๖๒๘/๒๕๖๒
เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๕๐๑๓/๒๕๖๔

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๑. ผู้แจ้ง/ผู้ร้องเรียน

๒. ผู้ถูกร้องเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒.๒ องค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๓. ประเด็นเรื่องร้องเรียน

ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาและแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี และองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง กรณีกล่าวอ้างว่าไม่ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการของผู้ประกอบการที่ลักลอบขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงได้รับความเสียหาย

๔. ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าบ่อดินของผู้ประกอบการตั้งอยู่ ณ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗, ๑๘๕๐, ๑๘๕๕, ๑๘๕๒ และ ๑๘๔๕ ถนนสายเสียบบึงแคราย หมู่ที่ ๑๑ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในเขตการใช้บังคับตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ได้กำหนดใช้ประโยชน์ที่ดินไว้ตามข้อ ๑๐ ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) บริเวณหมายเลข ๓.๑ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวกับเกษตรกรรม การอยู่อาศัย สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด (๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ซึ่งหากพิจารณาจากทำเล สถานที่ตั้งของการ

/ประกอบ...

ประกอบกิจการดังกล่าวจะขัดต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้ปัจจุบันไม่สามารถออกใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับการขุดดินได้ เว้นแต่เป็นกิจการที่ได้ดำเนินการก่อนประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลเป็นการยกเลิกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ และถือได้ว่าแผนผังตามประกาศดังกล่าวข้างต้นเป็นผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินจึงต้องพิจารณาตามประกาศฉบับดังกล่าว

จากการตรวจสอบพบว่าขอบบ่อดินพังทลายลงมาจากฝั่งดินของผู้ร้องเรียนจริง ทำให้ดินเกิดความเสียหายเคลื่อนตัวยาวประมาณ ๑๐๐.๐๐ เมตร กินเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทองจึงออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน และดำเนินการเปรียบเทียบปรับซึ่งคู่กรณีได้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้ร้องเรียนได้รับเงินค่าชดเชยจำนวน ๓๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว และผู้ประกอบการยินยอมแก้ไขถมดินปรับคืนที่นาที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และหากปรากฏภายหลังว่ามีการชำรุดบริเวณจุดเดิมอีกผู้ประกอบการยินดีที่จะซ่อมแซม ซึ่งผู้ประกอบการได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้กลับสู่สภาพเดิมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และจ่ายค่าชดเชยให้กับผู้เช่านาจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ปัจจุบันยังมิได้มีการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้กับผู้ประกอบการ

ต่อมา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้หารือไปยังกรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทราในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสรุปว่า ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ หมายความว่า เมื่อผังเมืองรวมใช้บังคับในพื้นที่ใด การใช้ประโยชน์ที่ดินก็จะต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองรวมกำหนดไว้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่ผังเมืองรวมจะใช้บังคับในพื้นที่นั้น และจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไป ซึ่งการพิจารณาว่ากรณีใดจะถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินได้ใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ผังเมืองรวมฉบับเดิมกำหนดไว้ นอกจากจะเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขัดกับผังเมืองรวมแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย และต่อมาได้มีการออกผังเมืองรวมฉบับใหม่ใช้บังคับ

/โดยกำหนด...

โดยกำหนดห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นไว้ด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาก่อนนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เข้าข่ายได้รับการยกเว้นตามนัยมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และการพิจารณาว่าได้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ และจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไปเมื่อกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับแล้ว การที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องถูกบังคับตามกฎกระทรวงดังกล่าวฉะต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินต้องดำเนินการตามขอบเขตและวัตถุประสงค์เดิมก่อนที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และจะต้องดำเนินการมาโดยตลอด (ไม่ขาดช่วง) รวมทั้งต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ด้วย สำหรับกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีออกใบรับแจ้งการขุดดินในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๕๕ และเลขที่ ๑๘๕๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อเป็นบ่อดิน สระเก็บน้ำ หรือบ่อดินเพื่อจำหน่าย ซึ่งเป็นการรับแจ้งการขุดดินเพิ่มเติมภายหลังจากกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับ จึงเป็นการประกอบกิจการที่เข้าลักษณะโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) จึงไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขัดกับข้อกำหนดห้ามของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามข้อ ๑๐ วรรคสอง (๑)

และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้หารือไปยังกรมโรงงานอุตสาหกรรมในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ สรุปว่าใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเพื่อประกอบกิจการขุดดิน ซึ่งเป็นโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ตามทะเบียนโรงงานเลขที่ จ๓ - ๓(๒) – ๓๐๖/๕๗ฉช สามารถประกอบกิจการในพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และเลขที่ ๑๘๕๐ หากมีการประกอบกิจการในพื้นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้จะเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๕. ข้อกฎหมาย

๕.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๕.๒ พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

๕.๓ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๔ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๕.๕ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕

๕.๖ พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑

๕.๗ ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๒

/๖. ข้อพิจารณา...

๖. ข้อพิจารณา

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีการประกอบกิจการในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และ ๑๘๕๐ นั้น ได้มีการแจ้งการขุดดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้รับใบแจ้งการขุดดินหรือถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ต่อมาเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ มีการขายและโอนกิจการ โดยครั้งสุดท้ายได้รับใบแจ้งการขุดดินหรือถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เลขที่ ๐๐๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เริ่มขุดดินวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ และจะแล้วเสร็จวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ รวมทั้งยังได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน เพื่อประกอบกิจการขุดดิน ซึ่งเป็นโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ตามทะเบียนโรงงานเลขที่ จ๓ - ๓(๒) – ๓๐๖/๕๗ฉช ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และ ๑๘๕๐ แล้ว การประกอบกิจการในโฉนดที่ดินดังกล่าวมีการป้องกันและจัดการตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมมีการขุดดินเป็นชั้น ๆ ตามแบบ เว้นระยะห่างจากขอบบ่อดินถึงที่ดินบุคคลอื่น ตามแบบกำหนดให้ห่าง ๙๐.๐๐ เมตร เดิมได้มีการเว้นระยะถูกต้อง แต่ปัจจุบันมีประกอบกิจการขุดดินมากว่า ๑๒ ปี มีต้นไม้ วัชพืชขึ้นปกคลุม ทำให้แนวป้องกันการเคลื่อนตัวของดินได้เคลื่อนตัวผิดรูปแบบ ซึ่งที่ผ่านมาเมื่อมีการพังทลายของดินเกิดขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทองได้ออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินและสั่งให้แก้ไข และชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายทุกครั้ง ส่วนกรณีเรื่องร้องเรียน จากการตรวจสอบขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทอง และผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า ขอบบ่อดินดังกล่าวพังทลายลงมาจากฝั่งดินของผู้ร้องเรียนจริง ทำให้ดินเกิดความเสียหายเคลื่อนตัวยาวประมาณ ๑๐๐.๐๐ เมตร กินเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีและองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนทองจึงออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน และดำเนินการเปรียบเทียบปรับ โดยผู้กระทำผิดยอมรับผิด พร้อมลงลายมือชื่อไว้ ตามบันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ คู่กรณีได้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยผู้ร้องเรียนได้รับเงินค่าชดเชยจำนวน ๓๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว และยินยอมแก้ไขถมดินปรับคืนที่นาที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และหากปรากฏภายหลังว่ามีการชำรุดบริเวณจุดเดิมอีกผู้ประกอบการยินดีที่จะทำการซ่อมแซม ซึ่งผู้ประกอบการได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้กลับสู่สภาพเดิมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และยังได้จ่ายค่าชดเชยให้กับผู้เช่านาอีกจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท

สำหรับการประกอบกิจการในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๕๕, ๑๘๕๒ นั้น เริ่มแจ้งการขุดดินเพื่อเป็นบ่อดิน สระเก็บน้ำ หรือบ่อดินเพื่อจำหน่าย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๔๕ เริ่มแจ้งการขุดดินเพื่อเป็นบ่อดินเพื่อจำหน่าย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ซึ่งการประกอบกิจการในโฉนดที่ดินทั้ง ๓ แปลง ได้แจ้งการขุดดินภายหลังจากที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ จึงเป็นการประกอบกิจการที่เข้าลักษณะโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงให้ใช้บังคับ

/ผังเมืองรวม...

ผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีดังกล่าวจึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี ไม่สามารถออกใบรับแจ้งการขุดดินในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๕, ๑๘๔๒ และ ๑๘๔๕ ได้ เนื่องจากเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขัดกับข้อห้ามของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังนั้น การรับแจ้งการขุดดินขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีจึงเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่ได้กำหนดไว้ในผังเมืองรวม ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ประกอบกับที่ดินทั้ง ๓ แปลงดังกล่าว อยู่ในที่ดินประเภท สก. (สีเขียวอ่อน) บริเวณ สก. – ๑ ตามข้อ ๑๕ ของประกาศฉบับดังกล่าว กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทส่งเสริมเกษตรกรรม ซึ่งที่ดินประเภทนี้มิได้กำหนดข้อยกเว้นให้ประกอบกิจการโรงงานลำดับที่ ๓ (๒) ไว้เช่นกัน จึงทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาก่อนนั้นจึงไม่อาจจะถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เข้าข่ายได้รับการยกเว้นตามนัยมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ปัจจุบันยังมิได้มีการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้กับบ่อดิน

สำหรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเป็นใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ซึ่งการประกอบกิจการโรงงานตามใบอนุญาตดังกล่าวจะสามารถประกอบกิจการในพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๗ และ ๑๘๕๐ เท่านั้น หากมีการประกอบกิจการในพื้นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้จะเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ทำให้การขุดดินในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๔๕, ๑๘๔๒ และ ๑๘๔๕ เป็นการขุดดินโดยมิได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน จึงเป็นการประกอบกิจการขุดดินโดยเข้าข่ายการตั้งโรงงานและประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราได้ดำเนินการส่งเรื่องราวการดำเนินคดีดังกล่าวไปยังกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบปรับเป็นที่สิ้นสุด และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า ผู้ร้องเรียนได้รับเงินค่าชดเชยและผู้ประกอบการยินยอมแก้ไขถมดินปรับคืนที่นาที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้ว สำหรับกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น เห็นว่า สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราได้ดำเนินคดีกับผู้ประกอบการขุดดินโดยไม่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีมีคำสั่งให้หยุดการขุดดินและไม่ออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

/๗. คำวินิจฉัย...

๗. คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนใบเรื่องนี้ ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

อย่างไรก็ดี การประกอบกิจการในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๕๕, ๑๘๕๒ และ ๑๘๔๕ นั้น แม้ว่าปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีได้ออกคำสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน และดำเนินการเปรียบเทียบปรับ รวมทั้งยังมิได้มีการออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้กับบ่อดินก็ตาม แต่การรับแจ้งขุดดินขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีในโฉนดที่ดินก่อนหน้านั้นเป็นการรับแจ้งขุดดินภายหลังจากที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๕๕๕ ใช้บังคับ จึงทำให้การประกอบกิจการของผู้ประกอบการเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหาย เมื่อการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นการดำเนินการที่จะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๗.๑ ขอให้จังหวัดฉะเชิงเทราในฐานะที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลีให้แก่ผู้ประกอบการว่าก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ประชาชนหรือไม่ หากมีก็ขอให้มีการพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขที่ดินให้คืนสู่สภาพเดิมต่อไป

๗.๒ ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำชับไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเกี่ยวกับการออกใบรับแจ้งการขุดดินโดยจะต้องพิจารณาประกอบกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบก่อนที่จะออกใบรับแจ้งการขุดดิน หากมีปัญหาข้อขัดข้องให้มีการประสานหารือไปยังหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการเฉพาะ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาออกใบรับแจ้งการขุดดินต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้ร้องเรียนทราบต่อไป

พลเอก

(วิทวัส รชตะนันทน์)

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน